คู่มือชาวพุทธเล่ม ๑ ... ฉบับกระเป๋า

ธมฺมสาโรภิกฺขุ วัดบวรนิเวศวิหาร

เรียบเรียง

พิมพ์เป็นที่ระลึก

นฌาปนกิจศพ

ทิม สุวรรณนาคร

๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๓

สารบาญ

นับถือพระพุทธศาสนา

พูดกันว่าประเทศไทยผู้นับถือ ๙๔% น่าภาคภูมิใจ แต่เฉพาะปริมาณก็ไม่ค่อยจะดีควรจะได้ในทางคุณภาพ คือ:-

๑. รู้ศาสนพิธีพอปฏิบัติได้ตามสมควร
๒. รู้หลักธรรมวินัยพอปฏิบัติได้ตามสมควร

พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นในท่ามกลางลัทธิเก่า ๆ และดำรงอยู่ในท่ามกลางลัทธิใหม่ ๆ ดังนั้น จึงย่อมมี "บูด" ติดมาจากอดีต และย่อมมี "เบี้ยว" ขึ้นใน

ปัจจุบัน...

กลั่นกรองให้ดีถึงจะดี ถ้าชาวพุทธปล่อยปละละเลย ไม่ขจัด "บูด" และ "เบี้ยว" ออกไป สักวันหนึ่งอาจจะต้องไปงม "หอยโข่ง" มาเป็นที่สักการะบูชา.

ธมฺมสาโร ภิกฺขุ
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒๕๑๓

ทำไมแม่บ้านจึงตกนรกมาก ?

เมื่อพระอนุรุธผู้มีสายตายิ่งกว่า *เอกซ-เรย์* หรือ *เรดาร์* ที่เรียกว่า "เอตทัคค-ทิพจักษุ" ได้มองเห็นพวกแม่บ้านตกนรกกันมาก จึงเข้าไปกราบทูลถามพระพุทธเจ้าว่า "แม่บ้าน (มาตุคาม) เมื่อตายไปแล้วเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต *นรก* โดยมาก"..

พระพุทธองค์ทรงชี้เหตุ ๓ อย่าง คือ :—

๑. เวลาเช้า ความตระหนี่กลุ้มรุม.

๒. เวลาเทยง ความริษยากลุ้มรุม.

๓. เวลาเย็น กามราคะกลุ้มรุม.

แม่บ้านที่หัวใจถูกกลุ้มรุมอย่างนี้ จึงตกนรกกันมาก เมื่อเป็นดังนี้พ่อบ้านที่เป็นดังนั้น ก็อาจไปเจอกับแม่บ้านในที่แห่งเดียวกัน.

คนแมลงวันตอม

คนแมลงวันตอมในที่นี้ มิใช่คนตายเป็นผีแล้ว แต่ยังเป็นนี่เอง มี ๒ จำพวก คือ:–

๑. คนมักใหญ่ใฝ่สูง (อภิชฌา)
๒. คนมีกลิ่นดิบ (พยาบาท)

แมลงวัน (คือ วิตกที่เป็นบาปเป็นอกุศล) คือคนที่มักใหญ่ใฝ่สูง คนที่มีกลิ่นดิบ ย่อม

จะต้องมีวิตกกังจลในเรื่องที่จะใหญ่ ในเรื่องที่จะทำร้ายผู้อื่นอยู่เป็นประจำใจ..ดังนั้น จึงถูกแมลงวันตอมหึ่งอยู่เสมอ ในใจจึงมีเรื่องรำคาญหงุดหงิด เพราะถูกแมลงวันตอมใจ เช่นเดียวกับคนแมลงวันตอมกายก็ต้องปั๋ดไล่หยุกหยิกอยู่เสมอ .น่ารำคาญ

คนแมลงวันไม่ตอม คือ คนไม่มักใหญ่ใฝ่สูง (สันโดษ มักน้อย) คนมีกลิ่นสุก (เมตตา กรุณา)

ทำไมจึงต้องทำบุญ ?

การทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตน ช่วยขวนขวายในกิจที่ชอบ แผ่ส่วนบุญ อนุโมทนาส่วนบุญ ฟังเขาเทศน์ เทศน์เอง ทำจิตใจให้ตรง ทั้ง ๑๐ อย่างนี้เป็นเรื่องของการทำบุญ...

ก็ย่อมเห็นได้ว่า การทำบุญเหล่านั้นจึงเท่ากับเป็นยาขจัด "บูด" เท่ากับเป็นไม้ประกับขจัด "เบี้ยว" เท่ากับเป็นกำแพงพิเศษ "ปิดประตูนรก" และกัน "แมลงวันตอมหัวใจ"...

นอกจากนี้ การทำบุญเป็นการประคับประคองชีวิตให้ไปได้สวย ชีวิตจะดำเนินไปได้สวย ต้องไปด้วยการทำบุญ..คงจะเห็นได้อย่างชัดแจ้งว่า แต่ละอย่างที่เรียกว่าบุญ ก็แก้ปัญหาแต่ละอย่างไปจนหมดปัญหา.

เริ่มพิธี.....

เมื่อพระมานั่งพร้อมแล้ว ถวายการต้อนรับพอสมควรเสร็จ ก็จุดธูปเทียนที่โต๊ะบูชา จุดแล้วกล่าวคำบูชา...

คำบูชาพระรัตนตรัย

อิเมหิ สกฺกาเรหิ พุทฺธํ อภิปูชยามิ
อิเมหิ สกฺกาเรหิ ธมฺมํ อภิปูชยามิ
อิเมหิ สกฺกาเรหิ สงฺฆํ อภิปูชยามิ

(กราบแล้ว อาราธนาศีล)

อาราธนาศีล ๕

มยํ ภนฺเต ติสรเณน สห ปญฺจสีลานิ ยาจาม
ทุติยมฺปิ มยํ ภนฺเต ติสรเณน สห ปญฺจสีลานิ ยาจาม
ตติยมฺปิ มยํ ภนฺเต ติสรเณน สห ปญฺจสีลานิ ยาจาม

อาราธนาปริตร

วิปตฺติปฏิพาหาย สพฺพสมฺปตฺติสิทฺธิยา
สพฺพทุกฺขวินาสาย ปริตฺตํ พฺรูถ มงฺคลํ
วิปตฺติปฏิพาหาย สพฺพสมฺปตฺติสิทฺธิยา
สพฺพภยวินาสาย ปริตฺตํ พฺรูถ มงฺคลํ
วิปตฺติปฏิพาหาย สพฺพสมฺปตฺติสิทฺธิยา
สพฺพโรควินาสาย ปริตฺตํ พฺรูถ มงฺคลํ

อาราธนาเทศน์

ถ้าจะมีเทศน์ในเวลาใกล้เคียงในงานเดียวกัน ในเวลาพระจะสวดมนต์ไม่ต้องอาราธนาศีล พระเทศน์ท่านจะทำหน้าที่ให้ศีล ดังนั้น ในตอนนั้นจึงอาราธนาเฉพาะปริตร...

คำอาราธนาธรรม (เทศน์)

พฺรหฺมา จ โลกาธิปตี สหมฺปติ
กตฺอญฺชลี อนฺธิวรํ อยาจถ
สนฺตีธ สตฺตาปฺปรชกฺขชาติกา
เทเสตุ ธมฺมํ อนุกมฺปิมํ ปชํ

พึงพระเจริญพระพุทธมนต์

เมื่อพระเจริญพระพุทธมนต์ (งานมงคล) หรือสวดมนต์ (งานอวมงคล) ถึงพาหุํ ฯ เจ้าหน้าที่เตรียมอาหารจากครัวมาถวายพระ ถ้ามีข้าวควรถวายถาดข้าวพระก่อน ถาดข้าวพระควรมีผ้าขาวรอง แล้วกล่าวคำบูชา

คำบูชาข้าวแด่พระพุทธเจ้า

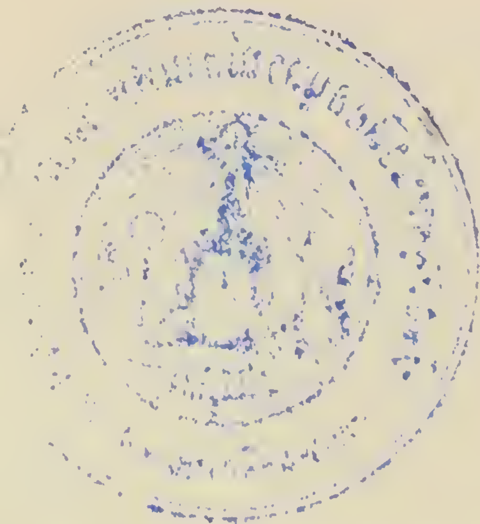
อิมํ สูปพยญฺชนสมฺปนฺนํ สาลีนํ โภชนํ อุทกญฺจ วรํ พุทฺธสฺส ปูเชมิ.

(ข้าพเจ้าบูชาเครื่องบริโภค แห่งข้าวสาลี

พร้อมด้วยแกงกับและน้ำ อันประเสริฐแด่พระพุทธเจ้า)

คำลาข้าวพระพุทธเจ้า

เสสํ มงฺคลํ ยาจามิ (ข้าพเจ้าขอส่วนเหลืออันเป็นมงคล)

เมื่อพระฉันเสร็จ

เมื่อพระฉันภัตตาหารคาวหวานเสร็จ ยกออก ถวายของ (ไทยธรรม–ของทำบุญ) ถ้ามีปวารณาเขียนใบปวารณาว่า

ขอถวายปัจจัย ๔ อันสมควรแก่สมณ-บริโภค เป็นมูลค่าเท่าราคา..............บาท ....สตางค์ ถ้าพระคุณเจ้าประสงค์สิ่งหนึ่งสิ่งใดเท่าในกำหนดนี้ โปรดเรียกกับไวยาวัจกรผู้รับมอบนั้น ตามประสงค์เทอญ.

ถ้าไม่เขียนต้องปวารณาด้วยปาก.

พระยถา–กรวดน้ำ–รับพร

พอพระขึ้นยถารีบกรวดน้ำ พอองค์ที่ ๒ รับสัพพี ฯ หลั่งน้ำให้หมดพนมมือรับพร

กรวดน้ำคำกลอน

กุศลกรรม ทำไว้ ในครั้งนี้
ขอยินดี น้อมจิต อุทิศให้
แด่.................. แตกดับ ล่วงลับไป
ขอจงได้ "อนุโมทนา" สาธุเทอญ

ถ้าเกรงว่าจะไม่ทันสัพพี ฯ ก็ใช้บทนี้แก้ขัด ที่.............ไว้ ใส่ชื่อผู้ที่จะอุทิศ สามารถก็ใช้บทหน้าต่อไป.

คาถากรวดน้ำ

(พระเจ้าติโลกวิชัย)

ยงฺกิญฺจิ กุสลํ กมฺมํ
กตฺตพฺพํ กิริยํ มม
กาเยน วาจามนสา
ติทเส สุคตํ กตํ,
เย สตฺตา สญฺญิโน อตฺถิ
เย จ สตฺตา อสญฺญิโน,
กตํ ปุญฺญผลํ มยฺหํ
สพฺเพ ภาคี ภวนฺตุ เต

เย กตํ สุวิหิตํ
ทินฺนํ ปุญฺญผลํ มยา,
เย จ ตตฺถ น ชานนฺติ
เทวา คนฺตฺวา นิเวทยุํ,
สพฺเพ โลกมฺหิ เย สตฺตา
ชีวนฺตาหารเหตุกา,
มนุญฺญํ โภชนํ สพฺเพ
ลภนฺเต มม เจตสา.

คำแปล

คำว่า "กิริยา" คือกุศลกรรมอันใดอัน
หนึ่ง อันข้าพเจ้าพึงทำด้วยกายวาจาใจ กิริยา

คือกุศลกรรมอันนั้น ซึ่งเป็นเหตุอำนวยให้ถึงสุคติ ในดาวดึงส์เทวโลก อันข้าพเจ้าทำแล้ว ขอเหล่าสัตว์ที่มีสัญญาและหาสัญญามิได้ทั้งหมด จงเป็นผู้มีส่วนเสวยผลแห่งบุญที่ข้าพเจ้าทำแล้ว ขอเหล่าสัตว์ที่ทราบดีแล้วว่าข้าพเจ้าทำบุญ จงเสวยผลแห่งบุญซึ่งข้าพเจ้าให้แล้ว บรรดาสัตว์เหล่านั้น สัตว์เหล่าใดที่ยังไม่ทราบบุญที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วนั้น ขอเทพทั้งหลายช่วยไปแจ้งแก่สัตว์เหล่านั้น (ว่าบุคคลชื่อโน้นทำบุญอย่างนี้ได้ให้ส่วนบุญแก่ท่านทั้งหลาย) เพราะความคิด

(คือบุญฤทธิ์) ของข้าพเจ้า ขอเหล่าสัตว์ในโลกที่อาศัยอาหารเป็นที่อยู่ทั้งหมด จงได้อาหารที่ตั้งใจให้เบิกบานเทอญ.

ถวายผ้ากฐิน

อิมํ ภนฺเต สปริวารํ กฐินทุสฺสํ สงฺฆสฺส โอโณชยาม. สาธุ โน ภนฺเต สงฺโฆ อิมํ สปริวารํ กฐินทุสฺสํ ปฏิคฺ-คณฺหาตุ ปฏิคฺคเหตฺวา จ อิมินา ทุสฺเสน กฐินํ อตฺถรตุ อมฺหากํ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอถวายผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ ของ

ข้าพเจ้าทั้งหลาย รับแล้วจงกราลด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

ถวายสังฆทาน

(แบบเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ตนเอง)

อิมานิ มยํ ภนฺเต ภตฺตานิ สปริ- วารานิ สงฺฆสฺส โอโณชยาม. สาธุ โน

ภนฺเต สงฺโฆ อิมานิ ภตฺตานิ สปริวารานิ ปฏิคฺคณฺหาตุ อมฺหากํ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับภัตตาหารกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนานเทอญ.

ถวายสังฆทาน

(แบบเพื่อมารดาบิดาและญาติทั้งหลาย)

อิมานิ มยํ ภนฺเต ภตฺตานิ สปริวารานิ สงฺฆสฺส โอโณชยาม สาธุ โน ภนฺเต สงฺโฆ อิมานิ ภตฺตานิ สปริวารานิ ปฏิคฺคณฺหาตุ อมฺหากญฺเจว มาตาปิตุ-อาทีนญฺจ ญาตกานํ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายภัตตาหารกับทั้งบริวารทั้งหลาย เหล่านี้ แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จะรับ

ภัตตาหารกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย แก่ญาติทั้งหลาย มีมารดาบิดาเป็นต้นด้วย ตลอดกาลนานเทอญ.

ถวายสังฆทาน

(แบบเพื่อมตกะ–ผู้ตาย)

อิมานิ มยํ ภนฺเต มตกภตฺตานิ สปริวารานิ สงฺฆสฺส โอโณชยาม. สาธุ

โน ภนฺเต สงฺโฆ อิมานิ มตกภตฺตานิ สปริวารานิ ปฏิคฺคณฺหาตุ มตกานญฺเจว อมฺหากญฺจ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายภัตรเพื่อผู้ตาย กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับภัตรเพื่อผู้ตายกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ผู้ล่วงลับไปแล้วทั้งหลายด้วย แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย สิ้นกาลนาน เทอญ

ถวายสลากภัตร

เอตานิ มยํ ภนฺเต ภตฺตานิ สปริวารานิ อสุกฏฺฐาเน ฐปิตานิ สงฺฆสฺส โอโณชยาม. สาธุ โน ภนฺเต สงฺโฆ เอตานิ ภตฺตานิ สปริวารานิ ปฏิคฺคณฺหาตุ อมฺหากํ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย.

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลาย อันตั้งไว้ ณ ที่โน้นนั้น ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายแด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับซึ่งภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้ง

หลายนั้น เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

ถวายข้าวสาร

อิมานิ มยํ ภนฺเต ตณฺฑุลานิ สปริวารานิ สงฺฆสฺส โอโณชยาม. สาธุ โน ภนฺเต ภิกฺขุสงฺโฆ อิมานิ ตณฺฑุลานิ สปริวารานิ ปฏิคฺคณฺหาตุ อมฺหากํ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอถวายข้าวสารกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับข้าวสารกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

ถวายผ้าอาบน้ำฝน

อิมานิ มยํ ภนฺเต วสฺสิกสาฏิกจีวรานิ สงฺฆสฺส โอโณชยาม สาธุ โน ภนฺเต

สงฺโฆ อิมานิ วสฺสิกสาฏิกจีวรานิ ปฏิคฺคณฺหาตุ อมฺหากญฺเจว มาตาปิตุอาทีนญฺจ ญาตกานํ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ผ้าอาบน้ำฝนทั้งหลายเหล่านี้ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับซึ่งผ้าอาบน้ำฝนทั้งหลายเหล่านี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพทั้งหลายด้วย แก่ญาติทั้งหลายมีมารดาบิดาเป็นต้นด้วย สิ้นกาลนานเทอญ.

ถวายผ้าป่า

เอตานิ มยํ ภนฺเต จีวรานิ สปริวารานิ สงฺฆสฺส โอโณชยาม สาธุ โน ภนฺเต สงฺโฆ เอตานิ จีวรานิ สปริวารานิ ปฏิคฺคณฺหาตุ อมฺหากํ ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขาย.

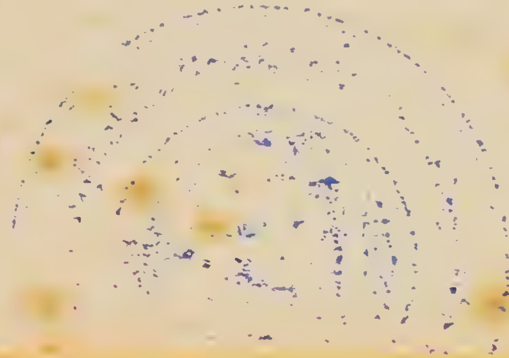
ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายจีวรทั้งหลายเหล่านั้น กับทั้งของที่เป็นบริวารแด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับจีวรทั้งหลายเหล่านั้นกับทั้งของที่เป็นบริวาร ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์

และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

ใบแก้คำผิด

หน้า ๑๖ บรรทัดที่ ๑ เย กตํ แก้เป็น เย ตํ กตํ

บรรทัดที่ ๘ ลภนฺเต แก้เป็น ลภนฺตุ

พิมพ์โดย เครื่องพิมพ์
ร้อย ฒลสม.พัน.ปชว.ศสพ.